

ZDROWIE I PRAWA REPRODUKCYJNE

FEDERACJA NA RZECZ KOBIEŃ I PLANOWANIA RODZINY

Definicja zdrowia reprodukcyjnego

Platforma działania, dokument
końcowy IV Światowej Konferencji w
sprawie Kobiet, Pekin 1995, art. 94

Zdrowie reprodukcyjne jest stanem dobrego samopoczucia w aspekcie fizycznym, psychicznym i społecznym, a nie wyłącznie brakiem choroby lub niedomagań, we wszystkich sprawach związanych z układem rozrodczym oraz jego funkcjami i procesami.

Znaczenie
terminu
„zdrowie
reprodukcyjne”

Zdrowie reprodukcyjne oznacza, że ludzie mogą prowadzić satysfakcjonujące i bezpieczne życie seksualne oraz że mają zdolność do reprodukcji, jak również swobodę decydowania czy, kiedy i ile chcą mieć dzieci.

Co wynika z
tego ostatniego
warunku ?

Prawo mężczyzn i kobiet do:

- odpowiedniej informacji oraz możliwości korzystania z bezpiecznych, skutecznych i przystępnych finansowo metod planowania rodziny;
- odpowiednich usług służby zdrowia, zapewniających kobietom bezpieczną ciążę i poród.

Wszechstronna opieka nad zdrowiem reprodukcyjnym :

Rządy państw powinny jak najszybciej zapewnić dostępność do usług wysokiej jakości związanych ze zdrowiem reprodukcyjnym, w ramach podstawowego systemu opieki zdrowotnej

Platforma Działania, Pekin, 1995

Opieka nad zdrowiem reprodukcyjnym obejmuje :

- Usługi planowania rodziny, w tym : poradnictwo i edukację
- Opiekę nad kobietą w ciąży, bezpieczny poród oraz opiekę po porodzie
- Opiekę prenatalną nad płodem, opiekę noworodkiem, karmienie piersią
- Zapobieganie i leczenie bezpłodności
- Zapobieganie niepożądaney ciąży
- Możliwość bezpiecznego przerywania ciąży
- Leczenie infekcji narządów rodnych, chorób przenoszonych drogą płciową i innych dolegliwości układu rozrodczego
- Informację i poradnictwo dotyczące seksualności człowieka, odpowiedzialnego rodzicielstwa
- Profilaktykę i leczenie nowotworów narządów płciowych oraz raka piersi
- Opiekę zdrowotną nad nastolatkami i kobietami w okresie menopauzy.

Prawa reprodukcyjne

Prawa reprodukcyjne obejmują pewne prawa człowieka, które zostały już uznane w ustawodawstwach krajowych i w międzynarodowych dokumentach praw człowieka.

Prawa reprodukcyjne opierają się na uznaniu :

- Fundamentalnego prawa wszystkich par i jednostek do swobodnego i odpowiedzialnego decydowania, ile. Kiedy i w jakich odstępach czasu chcą mieć dzieci, jak również do informacji i środków umożliwiających osiągnięcie tego celu;
- Prawa do możliwie najlepszego zdrowia reprodukcyjnego;
- Prawa do podejmowania decyzji w sprawach reprodukcji w sposób wolny od dyskryminacji, przymusu i przemocy.

Prawa seksualne

Termin „prawa seksualne” nie został umieszczony w międzynarodowych dokumentach, jego znaczenie zostało wyjaśnione w zapisach dotyczących praw człowieka w dokumencie końcowym IV Światowej Konferencji w sprawie Kobiet w Pekinie (1995).

Prawa seksualne:

Obejmują prawa kobiet i mężczyzn jako prawa człowieka do sprawowania kontroli nad swoją seksualnością, łącznie ze zdrowiem reprodukcyjnym, oraz do wolnych i odpowiedzialnych decyzji w tych sprawach, podejmowanych bez przymusu, dyskryminacji i przemocy.

Prawa reprodukcyjne w polskim języku prawnym

Nie występuje pojęcie „prawa reprodukcyjne” rozumiane jako prawa do ochrony zdrowia reprodukcyjnego oraz samostanowienia w sprawach rozrodczości

Desygnaty praw reprodukcyjnych występują i są przedmiotem regulacji w różnych dziedzinach prawa:

- prawa do planowania rodziny
- prawa do badań prenatalnych
- prawa do przerywania ciąży
- prawa do opieki nad ciążą

Polskie regulacje w zakresie praw reprodukcyjnych

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z
dnia 2 kwietnia 1996 roku

Uregulowania prawne zawarte w
Konstytucji :

- przepis art. 18 – „... macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką RP
- przepis art. 47 gwarantuje każdemu prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego(..) oraz decydowania o swoim życiu osobistym
- przepis art. 68 zapewnia każdemu prawo do ochrony zdrowia.

Nikt nie kwestionuje, że prawo do ochrony zdrowia obejmuje również ochronę zdrowia reprodukcyjnego, a prawo do prywatności obejmuje prawo do decydowania o rozrodczości.

Ustawodawstwo dotyczące praw i zdrowia reprodukcyjnego

Ustawa z dnia 7 stycznia 1993 o
Planowaniu Rodziny, o Ochronie Płodu
Ludzkiego i Warunkach
Dopuszczalności Przerwywania ciąży

Ustawa odnosi się do kilku kwestii
związanych z prawami
reprodukcyjnymi:

- szerokiego i swobodnego dostępu do metod i środków służących świadomej prokreacji;
- swobodnego dostępu do informacji i badań prenatalnych;
- dostępu do aborcji z przyczyn podanych w ustawie;
- zapewnienie rzetelnej edukacji seksualnej.

Konwencja tzw. Bioetyczna

Konwencja o Ochronie Praw Człowieka
i Godności Istoty Ludzkiej wobec
zastosowań Biologii i Medycyny

Polska podpisała Konwencję
Bioetyczną, lecz dotychczas jej
nie ratyfikowała.

Co to oznacza ?

- nie jest formalnie związana z przepisami tej Konwencji,
- poprzez fakt jej podpisania, zobowiązała się do niewprowadzania regulacji prawnych poniżej zawartych w niej standardów minimalnych,
- Fakt podpisania przez Polskę Konwencji skutkuje skargami do Europejskiego Trybunału Praw człowieka, w tym również związanymi z prawami reprodukcyjnymi.

Dziękuję za uwagę.
Krystyna Kacpura
Dyrektorka
Federacji na Rzecz Kobiet i Planowania Rodziny